

СХЕМА РОЗБОРУ ЕЛЕМЕНТАРНОГО СКЛАДНОПІДРЯДНОГО РЕЧЕННЯ (СПР)

I. Тип речення за комунікативною настановою:

- 1.1 питальне;
- 1.2 непитальне:
  - 1.2.1 розповідне;
  - 1.2.2 спонукальне;
  - 1.2.3 бажальне.
- 1.3 комбіноване:
  - 1.3.1 розповідно-питальне;
  - 1.3.2 розповідно-спонукальне;
  - 1.3.3 спонукально-питальне тощо.

II. Тип речення за емоційним забарвленням:

- 2.1 окличне;
- 2.2 неокличне.

III. За характером предикативних відношень:

- 3.1 стверджувальне;
- 3.2 заперечне;
- 3.3 стверджувально-заперечне.

IV. За кількістю предикативних одиниць (СПР мінімальної структури (дві ПО)).

V. Визначити головну та підрядну частини (підкреслити предикативні центри, пронумерувати ПО, звернути увагу на засоби зв'язку між ПО).

VI. Визначити позицію підрядної ПО щодо головної:

- 6.1. препозиція;
- 6.2. інтерпозиція;
- 6.3. постпозиція.

VII. Структурна схема (символічний запис).

VIII. Графічна схема (рівнева або лінійна).

IX. Тип підрядного зв'язку між ПО:

- 9.1 прислівний / корелятивний / детермінантний.
- 9.2 передбачуваний / непередбачуваний.

X. Тип структури СПР:

10.1 нерозчленована / розчленована.

10.2 гнучка / негнучка.

XI. Тип підрядної ПО (див. схему-класифікацію).

XII. Повна характеристика засобів зв'язку між ПО:

12.1. Підрядні сполучники:

12.1.1 асемантичні;

11.1.2 семантичні.

11.2. Сполучні слова.

11.3. Корелятивні пари.

XIII. Пунктуація.

XIV. Кожну ПО розібрати за схемою ПР, ураховуючи її комунікативно-інтонаційну несамостійність.

ВРАЗОК РОЗБОРУ СКЛАДНОПІДРЯДНОГО ЕЛЕМЕНТАРНОГО РЕЧЕННЯ

Тільки той¹ збирає урожай, хто невтомно ниву засіває²
(Л. Дмитерко).

1. Непитальне (розповідне).

2. Неокличне.

3. Стверджувальне.

4. СПР мінімальної структури (2 ПО).

5. 1-ша ПО – головна; 2-га ПО – підрядна, що посідає постпозицію щодо головної та маркована засобом синтаксичного зв'язку.

6. [S₁ Той Vf (Т. т.; С. д.; P⁻)], (S₂ Хто Vf (Т. т.; С. д.; P⁻)).

7.

8. Друга предикативна одиниця залежить від першої (головної) та пов'язана з нею підрядним зв'язком, утворюючи

нерозчленовану, негнучку структуру на основі неаналогічного корелятивного зв'язку.

9. Тип підрядної частини – займенниково-співвідносна (отожнювальна).
10. Засіб зв'язку: корелятивна пара – анафоричний елемент + сполучне слово (*той ... хто*).
11. Кома у СПР.

Перша предикативна одиниця *Тільки той збирає урожай* побудована за схемою ПР:

1. Стверджувальна.
2. Дійсний спосіб, теперішній час, вихідна форма парадигми;
3. Умовно просте двоскладне речення.
4. Pron Vf;
5. Поширене.
6. Повне.
7. Підмет *той* – номінативний однослівний, виражено вказівним займенником у Н. в.
8. Присудок *збирає* – простий дієслівний, виражено особовою формою дієслова.
9. Поширювач (прислівний):
збирає (що?) *урожай* – об'єктного типу (прямий), репрезентований іменником у Зн. в. без прийменника.
10. Семантична структура:
той (S) – *збирає* (P) – *урожай* (O) – трикомпонентна структура.
11. Комунікативна будова: T/R (нейтральне висловлення).
12. Неускладнене.
13. Подільне.

Примітка: другу предикативну одиницю розбираємо за аналогічною схемою.